

Rhinosinuit

eller

Aktuella behandlingsrekommendationer vid allergisk och icke allergisk rhinit samt näspolypos

**Anders Arbrandt
Överläkare, Rinolog
ÖNH-kliniken, SÄS
Sekreterare SRS**

Fall 1

- Snuva och nästäppa (ibland nysningar) från februari till maj varje år.
- Hur behandlar ni?
 - a: Peroral antihistamin
 - b: Nasalsteroid
 - c: Systemisk steroid
 - d: Nasal steroid + nasal antihistamin

Fall 1

- Nasalsteroid hjälpte inte...
- Hur behandlar ni nu?
 - a: Tillägg med peroral antihistamin
 - b: hyposensibilisering
 - c: Systemisk steroid
 - d: Nasal steroid + nasal antihistamin

Fall 1

- Tillägg med p.o.antihistamin hjälpte inte heller...
Suck...
- Hur behandlar ni nu?
 - a: Tillägg med avsvällande nässpray
 - b: Hyposensibilisering
 - c: Systemisk steroid
 - d: Nasal steroid + nasal antihistamin

Fall 2

- Nästäppa, misstänkta polyper bilateralt, trötthet, sekretion. Duration 2 år. Svullna slemhinnor i sinusiteter på DT.
- Hur behandlar ni?
 - Avsvällande nässpray vb
 - Antibiotika 10 dagar
 - Nasala steroider 3 månader
 - Systemiska steroider 4 veckor

Fall 2

- Nasala steroider men 3 månader senare: ingen skillnad...
- Tillägg medicinering?
- Remiss ÖNH-klinik?

Den bistra verkligheten!

Verkligheten

- Det är mycket långt till WHO:s hälsokriterier!
- Mjäll, spruckna nagelband, omodern vinterjacka, stel i ryggen, smutsig bil, trilskande barn
- ...och nästäppa!

Mänskliga rättigheter

- att vara täppt i näsan
- att ha tråkigt

Varför

- Näsan skall fukta och värma luften samt tillföra NO
- Då måste luften dras runt där ett tag...

Nästäppa

- Tumörer
 - benigna (inverterat papillom, juvenila angiofibrom, REAH (respiratory endoth. adenomatoid hamartoma), bentumörer osv.
 - maligna (esthesioneuroblastom, SCC, maligna melanom, midline granuloma, plasmocytom etc)
- Anatomisk trängsel (septum, konkor, adenoid, för smal, näsvingarna)
- Främmande kropp
- Granulomatösa sjukdomar (C-S, GPA)
- Slemhinnesvullnad
- Empty nose

Nästäppa

- Tumörer (benigna (mycket ovanliga), maligna (jätteovanliga) är ovanliga
 - Specialbehandling
- Anatomisk trängsel, främmande kropp: kirurgisk
- Immunologiska sjukdomar: specialbehandling
- Empty nose - inget att göra
- Slemhinnesvullnad!!!! AHA!!!!

Slemhinnesvullnad

- vasomotorisk rinit,
- allergisk rinit
- kronisk rinit,
- kronisk sinuit,
- näspolypos,
- yrkesrinit,
- hormonell rinit
- kolinerg rinit
- medicamentosa
- fyll på med mera.... listan är lång....

För komplext!

För krångligt!

EPOS

European Position Paper on Rhinosinusitis and Nasal Polyps

(EPPRNP = EPOS....)

<http://ep3os.org>

<http://ep3os.org/EPOS2012.pdf>

2005 + 2007 + 2012

EPOS

- Samla all nästäppa av inflammatorisk genes!
- Det som tidigare var: vasomotorsrisk rinit, kronisk rinit, kronisk sinuit, näspolypos, yrkesrinit, rhinitis medicamentosa osv, osv.
- Allergisk rhinit lyfts ut

Varför???

Allt behandlas på
samma sätt!

(Nästan)

EPOS

- Det är samma slemhinna (united airways)
- Det är inflammation

EPOS

Definition av rhinosinuit, enligt EPOS

Rhinosinuit (inklusive näspolypos) definieras som

- inflammation i näsa och bihålor med minst två symtom, varav ett är antingen nästäppa/svullnad eller nasal sekretion (framåt eller bakåt)

med

- – smärta/tryck över ansiktet och/eller
- – nedsatt eller förlorat luktsinne

med

- endoskopiska tecken på polyper och/eller mukopurulent sekret, huvudsakligen från mellersta näs- gången och/eller ödem/slemhinnesvullnad, huvudsakligen i mellersta näsgången

och/eller

- DT-förändringar
- slemhinneförändringar inom ostiomeatala komplexet och/ eller bihålorna.

EPOS

- Rhinosinuit
 - Persisterande / Icke-persisterande?
- Persisterande rhinosinuit
 - Med / utan polypos?

Akut rhinosinuit

(dvs icke allergisk icke persisterande
rhinosinuit)
(dvs vanlig sinuit)

Behandling

- Nasalasteroider:
 - Mometasonfuroat (Nasonex) 50ug/dos, 2x2 i 1,5 månad
- Smärtlindring
- Antibiotika - om vargata eller röntgenologisk verifiering

Peristerande rhinosinuit

(dvs typ kronisk sinuit +/- polypos)

Behandling

- Vuxna:
 - Nasal steroidspray:
 - Mometasonfuroat (Nasonex) 50ug/dos
 - nedtitrering från 2x2 till lägsta verksamma dos
 - med polypos: 2x2 resten av livet...
 - Nasal steroidsköljning
 - Långtidsantibiotika
 - Kirurgi
- Barn:
 - > 3 år: som ovan (Nasonex 1x1)

Behandlingar i näsan

- Kirurgi
- Steroider
- Saltvattensköljningar
- Antibiotika
- Antihistaminer
- Antileuktriener
- Atropin
- Annan lokalbehandling (olja)
- Kärskonstringerande
- Hyposensibilisering (ASA-intolerans)

Gravida + Ammande

- Enl janusinfo.se:
- **Gravida:** Användning av nässpray med mometason i tidig graviditet rapporterades av mödrar till 1876 barn – 38 barn hade en missbildningsdiagnos (2,0%), vilket stämmer med den förväntade frekvensen (2,1%). Fem barn (2-3 förväntade) hade läppgomspalt eller gomspalt, vilket är något förhöjd frekvens. Ingen annan typ av missbildning var överrepresenterad.
- **Amning:** Risken för barnet anses vara försumbar vid terapeutiska doser.

Allergisk Rhinit

- ARIA = Allergic Rhinitis and its Impact on Asthma
- WHO

Allergisk rinit

- Sjukdom med symtom i näsan
 - Rinnsnuva
 - Nästäppa
 - Klåda i näsan
 - Nysningar
- Utlöst av en IgE-medierad inflammation i näsans slemhinnor efter kontakt med allergen.

Allergisk rhinit

- Persisterande (>4 veckor)
- Intermittent (<4 veckor)

Allergisk rhinit; REK-listan

- 1: Nasala steroider
- 2: Tillägg perorala antihistaminer:
 - OBS: Antihistaminer har individuell effekt. Om ett antihistamin inte fungerar kan man därför pröva ett annat. För små barn är munsönderfallande tabletter en bra beredningsform.
- 3: Nässpray med azelastin + flutikason (Dymista) kan provas till patienter >12 år vid allergisk rinit om nasala steroider och perorala antihistaminer inte haft tillräcklig effekt.
- 4: Hyposensibilisering kan övervägas.

Val av nasalsteroid

- Biverkningar (systemiska/lokala)
 - Moderna bättre än äldre
- Effekt
 - I princip likvärdiga
- Pris

Kostnadseffektivitet...

- Nasonex vid maxdos (2x2): 1,92 kr per dygn
- Alla andra: mera

Fall 1

- Snuva och nästäppa (ibland nysningar) från februari till maj varje år.
- Hur behandlar ni?
 - a: Peroral antihistamin
 - b: Nasalsteroid
 - c: Systemisk steroid
 - d: Nasal steroid + nasal antihistamin

Fall 1

- Det hjälpte inte...
- Hur behandlar ni nu?
 - a: Tillägg med peroral antihistamin
 - b: Tillägg med nasalsteroid
 - c: Systemisk steroid
 - d: Nasal steroid + nasal antihistamin

Fall 1

- Det hjälpte inte heller... Suck...
- Hur behandlar ni nu?
 - a: Tillägg med avsvällande nässpray
 - b: Hyposensibilisering
 - c: Systemisk steroid
 - d: Nasal steroid + nasal antihistamin

Fall 2

- Nästäppa, misstänkta polyper bilateralt, trötthet, sekretion.
- Hur behandlar ni?
 - Avsvällande nässpray
 - Antibiotika
 - Nasala steroider
 - Systemiska steroider

Gjorde ni nåt
annorlunda nu?

Bra länkar

- http://www.lakartidningen.se/OldWebArticlePdf/1/10648/LKT0845s3202_3206.pdf
- <http://www.internetmedicin.se/page.aspx?id=1383>
- ARIA: <http://www.whiar.org>
- EPOS: <http://ep3os.org> eller <http://ep3os.org/EPOS2012.pdf>
- fass.se
- http://epi.vgregion.se/upload/Läkemedel/REKlistan_2015_webb.pdf
- janusinfo.se

anders.arbrandt@vgregion.se

Tack!

Frågor?